

עת"א 41583-05/17 - יוקסל חסנגולו נגד מדינת ישראל, פרקליטות המדינה, שירות בתי הסוהר-מחלקה האסיר - זמינים, השר לבטחון פנים, שרת המשפטים

בית המשפט המחוזי בירושלים שבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

80 יוני 2017

בפני כב' השופט ארנון דראל

עת"א 17-41583 חסנגולו נ' מדינת ישראל ואח'

בעビין: יוקסל חסנגולו

ע"י עוזי אוזלאי

נגד

1. מדינת ישראל ע"י עו"ד יפעת רושינק, המחלקה

לענין

2. שירות בתי הסוהר-מחלקה האסיר - זמינים

3. השר לבטחון פנים

4. שרת המשפטים

הუותר

המשיבים

פסק דין

1. לפני הлик שהוגדר "עתירת אסיר דחופה", והוגש כאמור ב="{!! במאן לערירה מכוח סעיף 62א לפיקודת בתי הסוהר [נוסח חדש]. התשל"ב- 1971 (להלן: **פקודת בתי הסוהר**). כפי שאפרט להלן, מצאתי כי יש מקום לקבל את עמדת המשיבים ולסליך את העירה על הסף.

2. העותר, אזרח טורקי, אסיר בכלא איילון בישראל, מריצה מאז שנת 2005 עונש מאסר לתקופה של 25 שנה שהוטל עליו לאחר שהורשע בעבירות של הריגה והחזקת מסמכים מזויפים. בתקופת מאסרו לא יצא לחופשות ולא זכה לביקורים.

3. לטענת העותר, נודע לו לאחרונה כי הוריו אינם בקי המבריאות, ואף אושפזו מספר פעמים בבית חולים, ושל כך, הוא מבקש לרצות את עונש המאסר שהוטל עליו במדינה אזרחותו, טורקיה. העותר טוען כי בקשתו עומדת בתנאים הקבועים בסעיף 4 לחוק לנשיאות עונש מאסר במדינה אזרחותו של האסיר, תשנ"ג-1996 (להלן: **החוק**), שכן הוא הביע בכתב את הסכמתו להעברתו לטורקיה, טורקיה מסכימה אף היא להמליך כפי שעולה מידע שנמסר לו על ידי נציגיה, וכעת כל שנוטר לו הוא לקבל עמדת רשותה בישראל, שטרם ניתנה, על אף פניות חוזרות ונשנות שלו ושל גורמים מטעם השגרירות הטורקית מאז חודש פברואר 2017.

4. הסעד המבוקש בעטירה הוא כי בית המשפט יורה למשיבים, המדינה, שירות בתי הסוהר, השר לבטחון פנים ושרת המשפטים לנמק מדו"ע לא ענו לבקשתו.

5. המשיבה 1 (להלן: **המשיבה**) מבקשת לסלק על הסף את עתירתו של העותר. בתגובה שהגישה המחלקה לעניינים בינלאומיים בפרקיליות המדינה טענה המשיבה כי העברת אסיר לריצוי עונש מאסר שהוטל עליו בישראל למידינת האזרחות - המדינה שהאסיר הינו אזרח בה (להלן: **מדינת האזרחות**), נעשית בהתאם לתנאים המנו"ם בסעיפים 14 ו-7 לחוק, ובכפוף להסכמה האסיר, הסכמת מדינת האזרחות והסכם המדינה בה נשבט האסיר, המחייב באסיר בפועל. המשיבה הוסיפה כי בישראל, בהתאם לקבוע בתקנה 1 לתקנות העברת אסירים לארצאותיהם, התשנ"ח-1997 (להלן: **התקנות**), הרשות המוסמכת לדון בהעbara שמצויה מחלוקת לעניינים בינלאומיים בפרקיליות המדינה, אליה מוגשות בקשות להעברת אסירים לישראל וממנה, כהסמכות להכריע בבקשתו אלו נתונה לשרי המשפטים ובטחון הפנים (להלן: **השרים**), בהתאם לשיקול דעתם הבלעדי.

6. המשיבה מצינית כי השרים טרם קיבלו החלטה בעניינו של העותר, וכי גם אם תתקבל הבקשה, טרם התקבלה הסכמתה רשמית של טורקיה כי העותר יועבר אליה לשם המשך ריצוי מאסרו בשטחה, הסכמה מהוות כאמור תנאי לימוש המעביר.

7. באשר לשאלת הסמכות של בית המשפט המחוזי בירושלים שבתו כבית משפט לעניינים מנהליים הטעימה המשיבה כי סעיף 6א לחוק, שקובע כי בית המשפט המחוזי בירושלים הוא בית המשפט המוסמך לדון ב"בקשות לפי חוק זה", עניינו בבקשתו של אזרחים ישראלים שנדונו לעונשי מאסר בארץות אחרות ובקשים לשאת את עונשם בישראל, והוא אינו חל על אסירים אזרחי מדינה זרה האסורים בישראל.

8. בא כוח העותר, שהטאפשר לו להסביר לתגובה המשיבה ולבקשתה לסלוק על הסף, שב על עמדתו כי הסמכות לדון בעטירה היא לבית המשפט המחוזי בירושלים וכי אין יסוד לטענה בדבר חוסר סמכות עניינית.

9. לאחר שענייתי בטענות הצדדים הגעתו לכל מסקנה כי יש לקבל את בקשת המשיבה ולסלק את העטירה על הסף.

10. חוק העברת אסירים לארצאותיהם, התשנ"ז-1996, נחקק לקרה הctrapota של ישראל לאמנה בינלאומית בדבר העברת נידונים Convention on the Transfer of Sentenced Persons; כ"א 1324, 45 (להלן: **האמנה**). בשנת 1999 תוקן החוק, ובמסגרת התיקון שונה שמו ל"חוק לנשיאות עונש מאסר במדינה אזרחותו של האסיר, התשנ"ז-1996".

11. תוכליתו של החוק היא הומניטריות - לאפשר לאסיר לרצות מאסר בקרבת הסביבה התרבותית והחברתית אליו הוא משתייך, להקל על הקשיים ועל הבדיקות הנלוויות לנשיאות עונש מאסר במדינה זרה, ולתת הזדמנות מיטבית לשיקום, שמתאפשרת רק כאשר האסיר מרצה את עונש המאסר במדינה שבה יתרגורר לאחר תום המאסר (בג"ץ).

3315/04 טל שטרית נ' בית המשפט המחויזי בירושלים פ"ד ס(2) 413, 442 (2006).

12. החוק מסדיר שני עניינים: רצונו של אזרח ישראלי שנשפט בחו"ל בגין עבירה שביצע מחוץ לישראל לרצות את עונש המאסר שנגזר עליו בישראל, ורצונו של אזרח זר שנשפט בישראל לרצות את עונש המאסר שנגזר עליו במדינה אחרת, שהוא אזרח שלה.

13. ס' 2(ב) לחוק מאפשר לאסיר בישראל שהוא אזרח מדינה אחרת, ניתן להעבIRO, בהסכמתו, כדי שיישא את עונש המאסר במדינה האזרחות. אף שמדינה ישראל מאפשרת העבירה של אסירים למדינות אזרחותם, היא אינה מחויבת לכך והסכמה להעבירה מותנית בתנאים. כך למשל, בסעיף 4 לחוק נקבע כי יש לקבל את הסכמתם של כל הצדדים הנוגעים בדבר להלן: האסיר עצמו, מדינת האזרחות אליה הוא מועבר, ומדינה ישראל שהגורמים המוסמכים לקבל החלטה בעניין זה הם שרי המשפטים והפנים ובמקרים המתאימים, גם שר הבטחון. תנאים נוספים לאישור הליך העברת אסיר על ידי הרשות נקבעו בסעיף 7 לחוק בخصوص העברת אסירים שהם אזרחי ישראל, ואומצו לגבי אסיר שהוא אזרח זר בסעיף 13 לחוק. בין היתר, נקבע כי יש לבחון האם במועד ביצוע העבירה היה האסיר אזרח המדינה שבה הוא מבקש לרצות את עונשו, האם קיימות נסיבות מצדיקות את נשיאת המאסר במדינה האזרחות, האם המעשה שבו נידון האסיר מהווה עבירה פלילית במדינה האזרחות, והאם אין מניעה מטעמים של שלום הציבור להעבIRO את האסיר אל מחוץ לישראל.

14. השרים השוקלים את הבקשה רשאים לאשר בקשה גם כאשר לא מתקיימים חלק מהתנאים, אם רואו טעם לכך, והם רשאים שלא לשארה גם אם מתקיימים התנאים (בג"ץ 9382/12 גבריאל אשור נ' השר לבטחון פנים פסקה 7 (להלן: עניין אשור)).

15. בתקנות מוסדר אופן הביצוע של הליך הגשת בקשה של אסיר זר להעבירה למדינה אזרחותו. אלה קובעות כי עם תחילת מאסרו תימסר לאסיר הודעה על זכותו לבקש לשאת את עונשו במדינה אזרחותו (תקנה 2), בטרם הגשת הבקשה על ידי האסיר יסביר לאסיר בשפה המובנת לו על משמעויות המשפטיות והכיסיות של העבירה (תקנה 4), לבקשתו יצורף דוח מפורט של מנהל בית הסוהר שבו הוא כלוא, וכל אלה יועברו לעיינו של השר לבטחון פנים, לקבלת עדותו, ובמקרים המתאימים, אף לעיינו של שר הבטחון (תקנה 3). הרשות מעבירה עותק של בקשה האסיר לנציג דיפלומטי או קונסולרי של מדינת האזרחות של האסיר המבקש (תקנה 6).

16. עיון במסמכים שהוגשו על ידי הצדדים מלמד כי בענייננו כלל לא הושם ההליך המתחייב על פי החוק והתקנות, וטרם ניתנה החלטת השרים בעניינו של העוטר. כמו כן מתעוררות שאלות נוספות באשר לקיום של תנאי הסף להליך, בין היתר, באשר לאופן בו הוגשה בקשה העוטר, האם טורקיה אכן מוכנה להעברת העוטר אליה, מי ישא בעלוויות העבירה. מכאן שטרם מוצו ההליכים כנדרש ועל כן יש לסלק את העיטה על הסף מטעם זה.

17. לא זו אף זאת, ספק אם ככל שהיא עילה לתקיפת התנהלות הרשות בעניינו של העוטר, ננקט ההליך המתאים לכך. כאמור לעיל, קובע סעיף 6א' לחוק כי "בית המשפט המוסמך לדון בבקשת לפי חוק זה הוא בית המשפט המחויזי בירושלים". הוראה זו נוספה בתיקון הראשון לחוק. בדברי ההסבר לתיקון זה, הצעת חוק העברת אסירים המחויזי בירושלים".

לארכזותיהם (תיקון) (נשיאות עונש מאסר בישראל על פי פסק חוץ), התשנ"ח-1998 (ה"ח 2699, עמ' 288), נומקה הענקת הסמכות הבלעדית לבית המשפט המחויז בירושלים ברצון לאפשר התוויה של מדיניות איחוד בתחום הייחודי של בקשות אלה. לשון הסעיף, וכן דברי ההסבר, אינם מייחדים את סמכותו של בית המשפט המחויז בירושלים לדון בבקשתות של אסירים שהינם אזרחי ישראל דואקא, אך עיון בחוק מלמד כי הבקשות שניתן להגיש מכוחו לבית המשפט הן בבקשתות שנוגעות לאזרחי ישראל המבוקשים לחזור ארצها לריצוי עונשם (ר' סעיף 10 לחוק). הדבר עולה בקנה אחד עם פסקי הדין שדנו בתקיפת החלטות הנוגעות לאזרחים זרים המבוקשים לשאת את מעצרם במדינת האזרחות שלהם, להבדיל מזריםים ישראלים המרצים את מאסרם בחו"ל. עניינים אלה לא נדונו בבית המשפט המחויז בירושלים אלא בבית המשפט העליון שבתו כבית משפט גבוה לצדק (ר' עניין **אשר, בג"ץ 13/190 אנטולי בוגטיק נ' השר לבתוון פנים** (6.6.2013)).

18. כך או כך, ההליך שננקט בוודאי אינם הליך מתאים. אין מדובר בעתרת אסיר שמוגשת לפי סעיף 62א' לפקודת בית הסוהר, ובית המשפט המוסמך לדון בבקשתות אינו בית המשפט המחויז שבתו כבית משפט לעניינים מנהליים.

19. על יסוד כל האמור, אני מקבל את בקשה המשיבה ומורה על סילוק העתירה על הסוף. בנסיבות העניין אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ד סיון תשע"ז, 08 יוני 2017, בהעדר הצדדים.

המצירות תעביר את פסק הדין לבאי כוח הצדדים (תשומת לב המזכירות לכך שבעתירה מטפלת המחלוקת לעניינים בינלאומיים בפרקטיות המדינה ולא פרקליטות המחויז).